

Oplegnotitie

Onderwerp : Uitvoeringsscan afdracht beslag BVV

Van : Programma Verbinden Schuldendomein VNG Realisatie in afstemming met Kenniscentrum Analyse VNG Realisatie.

Aan : Deelnemers van de uitvoeringsscan, deelnemers van het overleg Brede Schuldenaanpak, portefeuillehouders commissie PSI, Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Datum : 5 september 2023

Inleiding

In de memorie van toelichting van de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet (hierna: Wvfv) is toegelicht dat gemeenten in de rol van derde-beslagene zelf kunnen afwegen of zij maandelijks of jaarlijks beslag afdragen. Meerdere gemeenten passen een werkwijze toe waarbij de gemeente maandelijks 5% van de toepasselijke bijstandsnorm reserveert voor het jaarlijks (meestal in mei) aan de inwoner uit te betalen vakantiegeld én daarnaast maandelijks 5% afdraagt aan de beslaglegger (hierna: werkwijze A). Op 23 maart 2023 oordeelde de rechtbank Noord-Holland dat deze werkwijze in strijd is met de wettelijke regels over de beslagvrije voet: met deze werkwijze hebben inwoners maandelijks minder te besteden dan de beslagvrije voet (95% de toepasselijke bijstandsnorm incl. vakantiegeld). De rechtbank stelde dat de beslagvrije voet maandelijks dient te worden geborgd.

Naar aanleiding hiervan zijn Kamervragen gesteld. De uitspraak van de rechter en de beantwoording van de Kamervragen geven zicht op twee werkwijzen van afdracht die het bestaansminimum wel maandelijks garanderen:

- **Werkwijze B:** Met deze werkwijze reserveert de gemeente maandelijks 5% van de toepasselijke bijstandsnorm voor het vakantiegeld. Zij draagt dit vervolgens 1 keer per jaar af aan de beslaglegger.
- **Werkwijze C:** Met deze werkwijze betaalt de gemeente het vakantiegeld maandelijks uit aan de inwoner en draagt daarnaast maandelijks 5% van de toepasselijke bijstandsnorm af aan de beslaglegger.

Gemeenten die als derde-beslagene op dit moment werkwijze A toepassen, moeten deze aanpassen naar werkwijze B en/of C. Dit geldt voor zowel beslagen als verrekeningen. Deze aanpassing heeft gevolgen voor gemeenten die nu werkwijze A toepassen. Daarom is er behoefte aan meer inzicht in de uitvoeringsconsequenties voor gemeenten die nu werkwijze A toepassen.

De uitvoeringsscan

Om een eerste indruk te krijgen van de uitvoeringsconsequenties voerde de VNG in augustus een uitvoeringsscan uit. De uitvoeringsscan gaat alleen over de uitvoeringsconsequenties van de aanpassing van bestaande beslagen en verrekeningen die op werkwijze A worden afgehandeld (lopende dossiers). Toekomstige beslagen en verrekeningen (nieuwe dossiers) vallen buiten de scope van de uitvoeringsscan. Eveneens buiten scope van deze uitvoeringsscan is hoe te handelen bij werkwijze A op expliciet verzoek van een inwoner. Deze vraagstukken komen wel aan bod in het [handelingskader afdracht: maandelijks of jaarlijks](#) dat de VNG heeft opgesteld en in de [Q&A](#).

In de bijgevoegde notitie leest u de volledige weergave van de uitkomsten van de uitvoeringsscan. De notitie beschrijft de impact op de gemeentelijke werkprocessen en de handelingen die verricht moeten

worden. Ook de impact op het vlak van personeel, communicatie, financiën en softwareapplicaties komt aanbod. Tenslotte gaat de notitie in op de implementatie en de specifieke aandachtspunten en wordt afgesloten met conclusies.

Een beknopte samenvatting van de uitkomsten van uitvoeringsscan

Uit de uitvoeringsscan blijkt dat gemeenten die werkwijze A toepassen, meerdere handelingen moeten verrichten om over te kunnen stappen naar werkwijze B en/of C. Dit houdt onder andere in dat gemeenten moeten inventariseren om welke dossiers het gaat, vervolgens de wijze van afdracht in die dossiers aanpassen en daarover communiceren met betrokkenen (inwoners en beslagleggers).

Het overstappen naar een andere werkwijze dient zorgvuldig te gebeuren, waarbij concrete werkinstructies van de softwareleveranciers gewenst zijn. Gemeenten gaven aan dat het overstappen extra werkzaamheden met zich meebrengt boven op de bestaande werkzaamheden in een situatie waarbij er al onvoldoende mensen zijn om het werk uit te voeren. Daarnaast moeten deze medewerkers ook al uitvoering geven aan bijvoorbeeld de energietoeslag. Het is daarom wel van belang dat gemeenten ook de tijd krijgen voor het aanpassen van de werkwijze.

Als aandachtspunt kwam uit de uitvoeringsscan onder andere naar voren dat bij beslag verschillende situaties denkbaar zijn. In de praktijk kan het ook nog voorkomen dat er verschillende werkwijzen naast elkaar gaan bestaan (een deel van de dossiers op werkwijze B en een deel van de dossiers op werkwijze C). Gemeenten gaven verder aan dat voor de uit te voeren werkzaamheden, naast de benodigde personele capaciteit, ook behoefte is aan een handelingskader, goede werkinstructies van de softwareleveranciers, informatieupdate naar betrokken partijen en formatbrieven.

De ondersteuning vanuit het Programma Verbinden Schuldendomein

[Het Programma Verbinden Schuldendomein](#) ondersteunt gemeenten met praktische producten en formats voor (beleids)aanpassingen. Mede naar aanleiding van deze uitvoeringsscan, heeft het programma inmiddels het [handelingskader afdracht: maandelijks of jaarlijks](#) opgesteld als hulpmiddel voor gemeenten en is de [Q&A](#) geactualiseerd. In dit handelingskader is onder andere ingegaan op het aandachtspunt en de vraag van gemeenten hoe te handelen bij specifieke situaties. Ook gaat het programma aan de slag gaan met de formatbrieven voor inwoners en beslagleggers. Daarnaast wordt in september 2023 een (be)spreekuur georganiseerd om gemeenten te informeren over dit onderwerp en hen de gelegenheid te geven vragen te stellen. Voor eventuele vragen kunnen gemeenten dagelijks bij de procesbegeleiders van het programma terecht via schulden@vng.nl en 070-373 82 32.

Ook deelt het programma Verbinden Schuldendomein de uitkomsten van de uitvoeringsscan met het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, zodat ook bij het ministerie bekend is wat de impact is voor gemeenten.